

Rapport fra arbeidsgruppe 2: Fremragende undervisning

Arbeidsgruppens medlemmer og arbeidsmetode

Arbeidsgruppen har bestått av Gunn Enli (leder), Christine Meklenborg Nilsen, Tor Egil Førland, Eirinn Larsen, Aksel Braanen Sterri og Karoline Opsahl med Christine Klem og Kyrre Vatsend som sekretærer. Gruppen har hatt fem digitale arbeidsmøter, i tillegg til arbeid mellom møtene.

Arbeidsmetoden har vært å utvikle scenarier basert på dokumenter, trendrapporter og interessentintervjuer med relevante aktører i HF-omverden. Informantene har vært tidligere studenter (alumner), HF-dekaner NTNU og UiB, nåværende studenter, elever og rektorer fra VGS, statssekretær og rådgivere i KD, ledere i NOKUT og Diku.

Scenarienes funksjon er ikke å gi en realistisk beskrivelse av hvor HF er i 2030 hvis scenarioets forutsetninger innfris. Scenariene tegner heller opp ekstremversjoner av konsekvensene av alternative valgmuligheter. Scenarier tydeliggjør dilemmaer ved strategiske valg og at prioriteringer har konsekvenser. Det har også vært et verktøy for gruppen til å tenke "utenfor boksen".

Interessentintervjuene – Smakebiter, sitater

Tverrfaglighet: «Vi skal jo bli mye mer tverrfaglige: Det er en utfordring både for dere og oss. Her burde det være et tett samarbeid. Linjer kan trekkes mellom alle de humanistiske fagene. Fag må sees i sammenheng der det ikke har vært vanlig før (rektor, VGS). «Honours + Filosofi, politikk og økonomi - kjempesuksess- Varianter av slike programmer kan være en god modell for å få fram tverrfaglige initiativer» (Benjaminen, UiO).

Dannelse/karriere: «Den største investeringen jeg har tatt i eget liv, var å ta master på HF. Det handler om hvem man aspirerer til å være, og det er større enn lønnsarbeid. Det var et personlig dannelsesprosjekt, men jeg trodde det skulle være lettere å få jobb» (alumni, ansatt i start-up). «I profesjonsstudiene blir studentene inkludert i konkrete ting, og får opplevelsen av at det de studerer har en konkret verdi, de føler at de er med i en realitet. HFs studenter har ikke dette, og det blir forsterket under korona» (Kreutzer). «Digitalisering og teknisk kompetanse er viktig. Det er nettopp humanistene som vegrer seg mest mot å ta i bruk ny teknologi, og det er uheldig» (direktør, kulturinstitusjon).

Arbeidslivsrelevans: «Arbeidsrelevans vil øke i betydning. Samfunnet bruker mer penger på utdanning, så vi må sørge for at den blir relevant. Det er en økende interesse for at kandidater skal være nyttige i samfunnet» (Vinje, NOKUT).

Profilering: «Det er så mange breiale folk der ute som selger seg inn med glossy papir, mens det er så mye innhold på Blindern som ikke blir pakket opp» (Vinje, NOKUT). «NTNU trekkes fram som det gode studentmiljøet. Oslo bør fremsnakkes som Norges karrierehovedstad, det er ikke solgt inn nok» (Hellsten; Karrieresenteret). «Når jeg en sjelden gang møter HF-folk i næringslivet, er de er jevnt over flinkere enn de andre. Men de sier de jobber i næringslivet på tross av at de er humanister ... Det irriterer meg at vi ikke har kultur for å være stolt av HF-fag» (alumne, reklamebransjen).

Ferdigheter: «Utdanningene må strekke tekstbegrepet/kompetansen ut til å gjelde også helt moderne uttrykk; sosiale medier, retorikk, teknologiforståelse: algoritmeforståelse, søkemotortilrettelegging» (Gundersen, U-forlaget).

Scenarier del A: Trendbaserte scenarier (muligheter/risikoer)

Basert på mandatet og bakgrunns materialet utmeislet vi fire hovedtrender: 1) Digitalisering og øket konkurranse, 2) Bærekraft/miljø, 3) Migrasjon/innvandring, 4) Arbeidslivsrelevans.

Dette er utviklingstrekk og forventede trender som vil påvirke utdanningsfeltet og dermed danne et bakteppe for scenarioene for HF2030.

1) *Det virtuelle fakultetet*

Ambisjoner: HF satser på nettbaserte studier med noen fysiske samlinger i året. HF:Studio sikrer høy kvalitet.

Muligheter: HF er bedre rustet i møte med nye kriser/pandemier; studentene er vant til det virtuelle og forventer det fremover; gir mulighet for større nedslagsfelt og studentgrunnlag; nasjonalt/internasjonalt samarbeid om småfag gir økonomiske og pedagogiske gevinster; potensial for å konkurrere i et større internasjonalt marked og for innpass i EVU-markedet.

Risikoer: Undergraver læring i klasserom, praksis, ferdighetstrening, studentmiljø. Studenter som sokner geografisk til UiO, kan like gjerne velge andre digitale tilbydere til tross for vår branding av HF som Tilbyderen av nettbaserte studier.

2) *Bærekraftsfakultetet*

Ambisjoner: HF introduserer bærekraft som dannelse for det 21. århundre.

Alle studieprogram har et bærekraftperspektiv, pensum endres, samt færre flyreiser, mer vegetarmat etc.

Muligheter: Svarer på samfunnsutfordringene, blir relevant for studentene, politikerne og samfunnet. Kan være en god inngang til tverrfaglighet.

Risikoer: Kan oppleves utenpåklippet og mindre faglig av både lærere og studenter; mindre forskningsbasert undervisning, i hvert fall de første årene.

3) *Mangfoldsfakultetet*

Ambisjoner: HF framstår ikke lenger homogent. Studenter og lærere reflekterer det moderne mangfoldet; Omlegging av pensum og undervisning, samarbeid med minoritetsmiljøer. Må vise at vi er arbeidsrelevante for å treffe en bredere søkermasse.

Muligheter: Større rekrutteringsgrunnlag blant lærere og studenter, mindre ekskluderende, mer samfunnsrelevant; utvidede perspektiver gir bedre forskning og undervisning.

Risikoer: Krevende omstilling for undervisere og medstudenter med tradisjonelt fokus. Omstillingen skjer langsomt og halvhjertet; minoritetene opplever seg som mindre velkomne enn i festtalene.

4) *Ferdighetsfakultetet*

Ambisjoner: HF møter behov i arbeidslivet! Fokus på profesjons- og generiske ferdigheter.

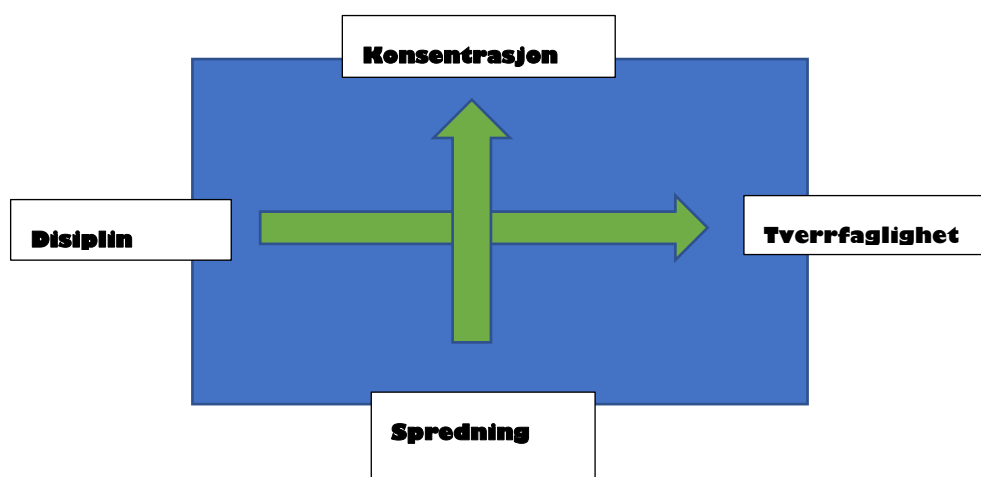
Nye læringsmål for alle, f.eks. lyd/video/podkast/AI. HF:Studio brukes til undervisning i medieproduksjon. Fokus på og rom for faglig mer sammensatte grader for å svare ut de ferdighetene arbeidsmarkedet forventer. Mer gradssamarbeid med fag utenfor humsam. Muligheter: Økt rekruttering, økt gjennomføring, mer relevant for EVU.

Risikoer: Underviserne mangler kompetanse og engasjement, mange vil beholde tradisjonelt fokus på hva faget skal inneholde.

Scenarier del B: Aksebaserte scenarier (konsekvensen av ulike veivalg)

De aksebaserte scenarioene er bygget på sentrale diskusjoner om veivalg innen humaniora, som ofte berører tematiske knyttet til disiplin fag versus tverrfaglighet, faglig konsentrasjon versus spredning, og om vektning av undervisning versus forskning i ressursprioriteringer.

- 1) *Scenariobygging relatert til fagporteføljen*; tverrfaglighet versus disipliner og konsentrasjon versus spredning gir følgende 4 scenarier:

<p>Konsentrasjon om disiplin fagene = Studentfabrikk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • satse på populære fag med god gjennomføring • legge ned småfagene og fag med dårlig gjennomføring. <p>Risiko: Fakultetets samlede kompetanse reduseres, beredskapen svekkes</p>	<p>Konsentrasjon om tverrfaglighet = Arbeidsrelevans:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tverrfaglige spesialprogram, a la FPØ, LeP, Honours • arbeidslivet som partner. <p>Risiko: Tradisjonell disiplin faglighet utvannes.</p>
<p>Spredning på disiplin fagene = Beredskap:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beholde alle fag, og la nye blomstre 	<p>Spredning på tverrfaglighet = EVU:</p> <ul style="list-style-type: none"> • talløse tverrfaglige kombinasjoner

<ul style="list-style-type: none"> • satse på bredde som en verdi i seg selv • nasjonalt ansvar som legitimering av bredden • hele BA/MA-grader. <p>Risiko: Økonomisk utarming hvis ingen vil betale for bredden, HF-klemme</p>	<ul style="list-style-type: none"> • årsheter • fritt sammensatte grader <p>Risiko: Tradisjonell disiplinfasthet forsvinner. Lite uttelling i finansieringssystemet</p>
--	---

2) *Scenariobygging relatert til ressursprioriteringer*; lav/høy satsing på utdanning vs. lav/høy satsing på forskning gir følgende 4 scenarier:

<p>Høy satsing på utdanning, lav på forskning:</p> <p>Studentuniversitetet - Relevans i fokus</p> <p>Arbeidslivsrettet, studentaktiv læring; Undervisning er meritterende for de vitenskapelige ansatte og har høyere status enn forskning. Det er flyttet ressurser til undervisning, noe som gir mer undervisningstid for de ansatte og tettere oppfølging og flere timer med organisert læring for studentene.</p> <p>Å være en god underviser og stadig bedre sine pedagogiske kvalifikasjoner gjennom videreutdanning og deltakelse i pedagogisk forskning er viktigere enn å være en god fagforsker, både for ansettelse, opprykk og lønn.</p> <p>Studentevalueringer får konsekvenser for den enkelte lærer.</p> <p>Hovedmålet med studiene og universitetets viktigste samfunnsoppdrag er at studentene kvalifiserer seg for arbeidsmarkedet og fyller samfunnets behov når de uteksamineres.</p> <p>Et viktig ledd i studiene er individuell karriereplanlegging for den enkelte student fra første studieår og skreddersydd praksis. Studentene trenes i å analysere og selge inn egen kompetanse til potensielle arbeidsgivere.</p> <p>Risiko: Mindre forskningsbasert fagundervisning, minsker legitimitet og kvalitet når forskningen blir nedprioritert. Utvanning av fagene når innholdet i studiene må passe til arbeidsmarkedets vekslende behov. Siden</p>	<p>Høy satsing på forskning og utdanning:</p> <p>Eføyuniversitetet - De beste av de beste</p> <p>Eksellent undervisning og eksellent forskning; ansette fremragende forskere som er gode på undervisning. Jobbe merkevarebyggende med samfunnsansvar for å brande og for å få nye inntektskilder som investorer. Bruk av alumner blir en viktig strategi her.</p> <p>Det vi ikke er gode på eller lykkes med, kuttet effektivt, alle satsninger har en exit-strategi.</p> <p>Det må satses internasjonalt; det nasjonale «markedet» både med tanke på potensielle studenter, potensielle ansatte og potensielle investorer blir for smalt.</p> <p>Studentene blir attraktive i arbeidslivet fordi de har studert akkurat på HF/UiO, og ikke så mye pga. hva de har studert. Flere toppledere i næringslivet med humaniorabakgrunn, alumner og kontaktnett blir viktig for å få den rette jobben.</p> <p>Risiko: Mindre bredde og lite beredskapstankgang i portefølje. Bygger ned fagmiljøer som behøves i påkommende tilfeller. (For) høye ambisjoner gir stor fallhøyde. Klarer ikke omstillingstakten eller å finansiere omstillingen.</p>
---	--

<p>studentene i dag ikke kaster seg over arbeidsrelevante tilbud, kan det være at mange tradisjonelle søkere heller vil unngå oss</p>	
<p>Lav satsing på utdanning og forskning: Dannelsesuniversitetet – realiser deg selv Fokus på kunnskap, personlig vekst og egenutvikling. Mye selvstudium for studentene, lite organisert læring, relativt mye forelesninger og lite personlig oppfølging.</p> <p>Sentrale føringer og insentiver følges i liten grad opp. Stort fokus på den enkeltes autonomi og på kunnskap for kunnskapens skyld.</p> <p>Lite styring og prioritering på forskning, lite fokus på ekstern finansiering bortsett fra lobbying om støtte til små og utsatte fag.</p> <p>Det er mye lite og smalt på HF, som også satser på fagene ingen andre tilbyr.</p> <p>Risiko: lite spissing, misfornøyde studenter slutter, fallende inntekter.</p>	<p>Høy satsing på forskning, lav på utdanning: Forskeruniversitetet – verdensledende forskere</p> <p>Det ansettes kun i førstestillinger, og det er forskning som er hovedkriteriet for ansettelse, opprykk og merittering.</p> <p>Det brukes lite penger og ressurser på studentene og på undervisning: mye frikjøp mens vikarer og studenter underviser. Mindre personlig oppfølging og organisert læring.</p> <p>Studentene som kommer er forskningsmotiverte og ser for seg en karriere i akademien, lavt fokus på annen yrkesrelevans. Men HFs prestisje pga. forskning i verdensklasse kommer også studentene til gode, i alle fall i visse deler av arbeidslivet utenfor akademien.</p> <p>Det er mye tilslag på ekstern finansiering, men inntektene er dermed også variable.</p> <p>Risiko: for lav stabil finansiering; kan sies ikke å oppfylle samfunnsoppdraget; for få humanistiske kandidater til arbeidsmarkedet utenfor akademien.</p>